

Praktijkprikkel Amoxicilline en allergie

Het Portaal voor Patiëntveiligheid ontvangt met grote regelmaat meldingen waarbij allergie voor een geneesmiddel een rol speelt. De meldingen gaan veelal over het per abuis voorschrijven, ter hand stellen dan wel toedienen, terwijl volgens informatie in het patiëntdossier de patiënt allergisch is voor het geneesmiddel. Uit de meeste meldingen blijkt dat het missen van de contra-indicatie allergie geen gevolgen heeft voor de patiënt, maar incidenteel zijn de gevolgen zeer ernstig.

Casus

1. Een patiënt heeft Augmentin® voorgeschreven én toegediend gekregen in het ziekenhuis, ondanks een bekende allergie hiervoor. Dit is in het dossier gemist door zowel de arts-assistent als door de verpleegkundige. Na toediening kreeg patiënt direct een anafylactische shock. De patiënt herstelde na medicamenteus ingrijpen; aansluitend volgde ter observatie opname op IC.
2. Een patiënt heeft Augmentin® voorgeschreven gekregen door de huisarts, maar is hiervoor allergisch. In het apotheekinformatiesysteem (AIS) bleek de allergie (op HPK en niet op stofnamen) vermeld in het memoveld, maar hierop vindt geen automatische bewaking plaats. Hierdoor was er geen signalering bij de verwerking van het recept. Patiënt neemt thuis de eerste dosis en merkt acuut een zwelling van de tong. Patiënt is nog in staat direct een ambulance te bellen. Snel handelen heeft een levensbedreigende shock voorkomen.

Analyses

Uit de casussen blijkt dat voorschrijvers, apothekers én zorgmedewerkers¹ niet altijd alert zijn op vermeldingen van allergie in het patiëntdossier. Uit veel door het Portaal ontvangen meldingen blijkt dat het geven van een geneesmiddel waarvoor de patiënt allergisch is, of zegt dat hij ervoor allergisch is, in de meeste gevallen niet leidt tot ernstige gevolgen. Soms treedt wel een ernstig beloop op, zoals blijkt uit bovenstaande casussen. Daarom is het essentieel dat voorschrijvers, apothekers en zorgmedewerkers niet te lichtvoetig met de contra-indicatie geneesmiddelallergie omgaan. Als een patiënt aangeeft allergisch te zijn voor een bepaald geneesmiddel, moet uitgezocht worden om welk type allergie het gaat en hoe lang geleden de allergische reactie is opgetreden.

Aanbevelingen

- Zorg voor vermelding van de contra-indicatie 'allergie' in de informatiesystemen van voorschrijver, apotheker en toediener. Controleer of de signalering in het systeem functioneert.
- Deel deze informatie met andere zorgverleners in de keten. Zeker als de allergie in de diverse systemen niet gespecificeerd is, is dit waardevol (ook indien een eerder gemelde allergie toch geen allergie blijkt te zijn).
- Zorg voor een zorgvuldige anamnese wanneer een patiënt meldt allergisch voor een geneesmiddel te zijn en vraag uit wat de reacties waren bij eerder gebruik om het type te bepalen. Was er bijvoorbeeld sprake van huiduitslag, zwellingen van lippen en tong, anafylaxie? En hoe lang is het geleden dat de allergische reactie optrad?
- Blijf alert op de contra-indicatie allergie en realiseer je dat het beloop bij een echte allergie zeer ernstig kan zijn.
- Leg de allergie op stofniveau vast (GPK), sommige systemen staan toe dat de allergie op HPK wordt vastgelegd; dan wordt geen signaal gegeven bij de keuze van een ander merk.

¹ verpleegkundigen, verzorgenden en begeleiders.